

АЛГОРИТМ НАДАННЯ ПОСЛУГ З ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ КЛІЄНТАМ ПРОЄКТУ

2023

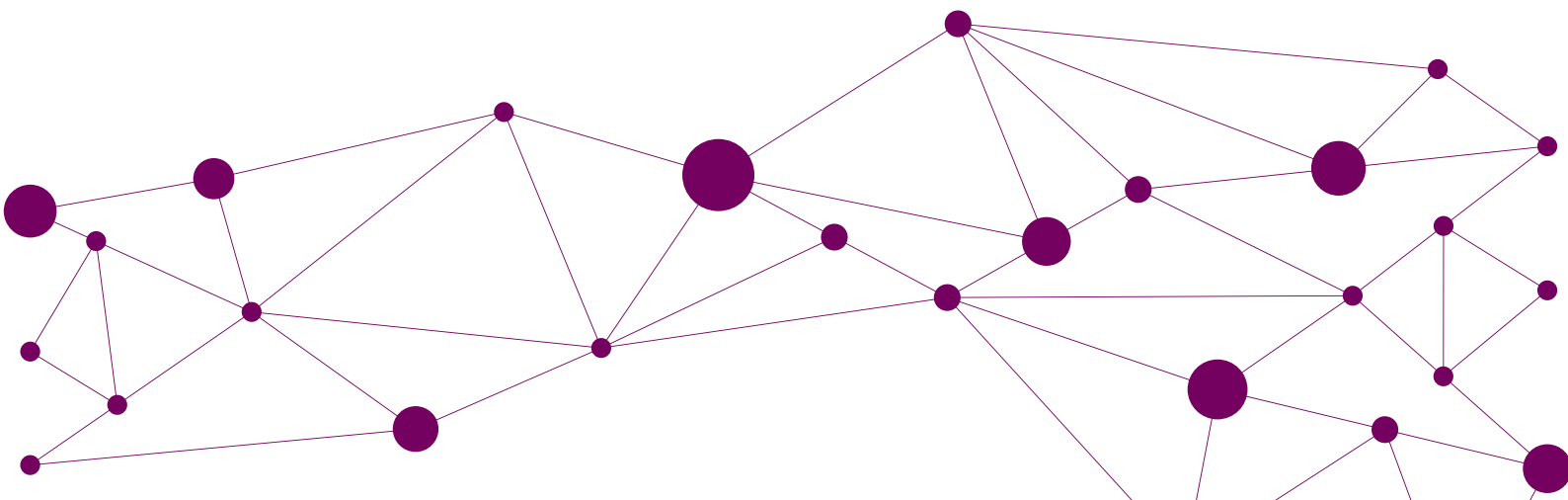
ІННОВАЦІЇ для подолання епідемії віл

Підготовка цього алгоритму стала можливою завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) та Надзвичайну ініціативу Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД. Зміст є винятковою відповідальністю Пакту та партнерів і не обов'язково відображає погляди Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) або уряду США.

Здійснення ефективних послуг з тестування на ВІЛ є ключовим елементом у протидії епідемії ВІЛ-інфекції для зниження рівнів захворюваності та смертності, зумовлених ВІЛ/СНІДом. Тестування на ВІЛ є також обов'язковим компонентом послуг, що надаються клієнтам у межах Проєкту USAID «Інновації для подолання епідемії ВІЛ». Послуги з тестування дають змогу отримувати клієнтам доступ до безперервних послуг із профілактики, лікування, догляду та підтримки у зв'язку з ВІЛ, а також сприяти більшому контролю над епідемією в країні.

У цьому документі описані кроки та етапи, яких мають дотримуватись надавачі послуг під час консультування та реалізації асистованого та неасистованого тестування на ВІЛ, при залученні представників КГ до тестування та лікування.

ЗМІСТ

Перелік скорочень	4
Дотестове консультування перед асистованим самотестуванням	7
ПЛАН I етапу. Консультування ПЕРЕД асистованим самотестуванням на ВІЛ	7
ПЛАН II етапу. Консультування під час очікування результату тесту асистованого тестування на ВІЛ	9
Післятестове консультування	10
План післятестового консультування, якщо отримано НЕГАТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ асистованого тестування на ВІЛ	10
План післятестового консультування, якщо отримано ПОЗИТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ асистованого тестування на ВІЛ.	10
Додаток 1. Самотестування оральними тестами	13
Додаток 2. Самотестування швидкими кров'яними тестами	15

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ВІЛ	вірус імунодефіциту людини
СТ-ВІЛ	самотестування на ВІЛ
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ЗОЗ	заклад охорони здоров'я
НУО	неурядова організація
КГ	ключові групи
ЧСЧ	чоловіки, які мають секс з чоловіками
СП	секс-працівники
ЛВІН	люди, які вживають ін'єкційні наркотики
ШТ	швидкий тест
ІПСШ	інфекції, які передаються статевим шляхом
ЛЖВ	люди, що живуть з ВІЛ
ІОМ	інформаційно-освітні матеріали
ЗПТ	замісна підтримувальна терапія
ПТВ	послуги тестування на ВІЛ
АРТ	антиретровірусна терапія
ДКП	доконтактна профілактика ВІЛ
ПКП	постконтактна профілактика ВІЛ
Н=Н	скорочення від «Не визначається = не передається» (стосується ефективності лікування ВІЛ АРТ та підходу до лікування як до засобу профілактики інфікування партнерів ЛЖВ)

Послуги з тестування на ВІЛ (ПТВ) в Україні надаються в закладах охорони здоров'я всіх рівнів надання медичної допомоги та форм власності й у неурядових організаціях, які реалізують проекти з надання послуг із профілактики, тестування та лікування ВІЛ.

ПТВ складається з таких послідовних етапів:

1. дотестове інформування (індивідуальне, групове або партнерів);
2. тестування на ВІЛ (швидкі тести та/або інструментальні методи дослідження);
3. отримання результату тестування;
4. післятестове консультування (індивідуальне або партнерів) залежно від результатів тестування;
5. зв'язок із послугами профілактики в разі негативного результату тестування;
6. взяття під медичний нагляд та подальше лікування в разі позитивного результату тестування; інтервенції, пов'язані зі зниженням ризикованої поведінки, послуги, пов'язані з захворюваннями, що передаються статевим шляхом, та інші послуги з профілактики передачі ВІЛ;
7. залучення до ПТВ партнерів осіб з ВІЛ-інфекцією.

У неурядових організаціях проводять сортувальне тестування — це тестування на ВІЛ, коли навчені працівники або особи, що самостійно проводять тестування, роблять одиничний швидкий тест на ВІЛ.

Наразі клієнтам у НУО в межах проекту можуть запропонувати **асистоване** та **неасистоване** самотестування кров'яними та оральними тестами на ВІЛ.

Самотестування на ВІЛ (СТ-ВІЛ) є ефективним підходом, що відкриває широкі можливості для глобального сприяння досягненню першої з поставлених ООН глобальних цілей «95-95-95»: до 2030 року 95% усіх людей з ВІЛ знає свій статус.

Самотестування на ВІЛ — процедура, під час якої людина сама бере в себе зразок для аналізу (ясенну рідину або кров), потім проводить аналіз на ВІЛ і розшифровує результат. Зазвичай це відбувається у приватній атмосфері, причому аналіз можна проводити як самостійно, так і в присутності соціального працівника.

Самотестування на ВІЛ без супроводу соціального працівника, неасистоване самотестування — ситуація, за якої особа проводить самотестування, використовуючи лише набір для самотестування й надану виробником інструкцію. Як і за асистованого самотестування, клієнтам може бути надана контактна інформація для отримання додаткової підтримки, наприклад, номери телефонів соціальних працівників або навчальні відеоролики.

Самотестування на ВІЛ з прямим супроводом соціального працівника, асистоване самотестування — процес, за якого спеціально навчені надавачі послуг наочно (очно або дистанційно) демонструють процедуру проведення самотестування й беруть участь в інтерпретації результатів для осіб, які проходять самотестування на ВІЛ, до або під час СТ-ВІЛ. Такий супровід

надається додатково до наданої виробником інструкції та інших матеріалів, що входять до набору для СТ-ВІЛ.

Усі позитивні результати самотестування потрібно підтверджувати за допомогою спеціально навчених медичних працівників відповідно до встановленої на національному рівні процедури проведення ПТВ. **Проект рекомендує підтверджувати позитивний результат орального тесту швидким кров'яним тестом** за можливості, перед тим як супроводити клієнта до ЗОЗ для додаткової діагностики.

Переваги СТ-ВІЛ:

1. Доступність. Допомагає підвищити охоплення ПТВ осіб, які неспроможні або не бажають долучатися до ПТВ, які надаються в НУО та/або в медичних закладах.
2. Прийнятність серед різних груп населення в різних умовах, особливо серед ключових груп (КГ) населення та партнерів ВІЛ-позитивних людей.
3. Підвищує відсоток тестування партнерів та індексного тестування шляхом розповсюдження наборів серед ЛЖВ або осіб із високим ризиком інфікування ВІЛ для того, щоб вони пропонували послугу самотестування своїм партнерам та особам із найближчого оточення, що мають високий ризик інфікування.
4. Зменшує час і тягар тестування на ВІЛ для медичних служб і скорочує витрати особи на часте тестування (КГ та серодискордантні пари).
5. Висока ефективність. Чутливість і специфічність ШТ для СТ-ВІЛ наближаються до 100%.
6. Швидкість отримання результату.
7. Створення попиту на послуги профілактики. Особи з негативним результатом СТ-ВІЛ не потребують повторного тестування, однак СТ-ВІЛ надає можливість перенаправлення до наявних послуг із профілактики (ДКП, презервативи, тестування на ІПСШ тощо).

ДОТЕСТОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ПЕРЕД АСИСТОВАНИМ САМОТЕСТУВАННЯМ

Дотестове консультування/інформування клієнтів проєкту перед асистованим самотестуванням на ВІЛ доцільно розділити на два етапи:

- I. Консультування перед асистованим самотестуванням на ВІЛ.
- II. Консультування під час очікування результату тесту асистованого самотестування.

До проведення консультування та самотестування клієнта потрібно підготуватися заздалегідь:

- пройти навчання з надання послуг з тестування на ВІЛ;
- вивчити інструкцію до тих швидких тестів, які будете використовувати;
- підготувати все необхідне для надання послуг з тестування на ВІЛ (обладнання, розхідні матеріали, документи для заповнення, роздруковані додатки до цього документа тощо);
- створити безпечні та комфортні умови для асистованого самотестування;
- ніхто не повинен бачити та чути, що ви з клієнтом робите, ніхто не повинен відволікати вас. Потурбуйтеся про зберігання документів, які будуть містити конфіденційну інформацію про клієнта.

ПЛАН I етапу. Консультування **ПЕРЕД** асистованим самотестуванням на ВІЛ

1. Створення комфортних умов для надання ПТВ.

Знайомство або відновлення контакту з клієнтом:

- Представлення консультанта. Стисла інформація про організацію, яку представляєте й про послуги з тестування на ВІЛ.
- Повідомлення про дотримання принципів конфіденційності та добровільності.
- З'ясування, як можна звертатись до нового клієнта.
- Інформування про асистоване самотестування на ВІЛ, що відбуватиметься, скільки часу потрібно тощо.
- Отримання згоди на надання ПТВ.

2. З'ясування інформації про клієнта:

- З'ясування/уточнення поведінкових ризиків щодо інфікування ВІЛ (ЛВІН, СП, ЧСЧ тощо).
- Попередній досвід отримання ПТВ (консультування, тестування в ЗОЗ або СТ-ВІЛ в НУО, результати й дата останнього тестування на ВІЛ тощо).
- Обізнаність про ВІЛ, про ПТВ тощо.

3. Надання стислої інформації клієнту або коригування знань клієнта щодо:

- базової інформації про ВІЛ (шляхи інфікування, період «вікна», наявність безкоштовного й ефективного лікування, засоби запобігання інфікуванню ВІЛ тощо);
- процедури СТ-ВІЛ;
- навчання проведенню СТ-ВІЛ за допомогою інструкцій до тестів або ІОМів.

4. З'ясування, чи згоден клієнт на проведення асистованого СТ-ВІЛ.

Якщо клієнт вагається: обговоріть переваги знання свого ВІЛ-статусу (або плюси й мінуси кожного способу тестування).

Якщо клієнт **НЕ згоден на асистоване СТ-ВІЛ:**

- З'ясовуємо причини. Залежно від них надаємо необхідну інформацію.
- Пропонуємо звернутись за послугами ПТВ пізніше до вас або в ЗОЗ. Порекомендуйте скористатися безкоштовним чат-ботом Проєкту @HIVfree_bot, щоб самостійно обрати зручне місце тестування.
- Пропонуємо інші послуги організації або переадресуємо до інших організацій або ЗОЗ у разі необхідності.

Якщо клієнт **ЗГОДЕН на неасистоване СТ-ВІЛ надаємо:**

- швидкий тест для СТ-ВІЛ без супроводу соціального працівника та проводимо інструктаж щодо використання;
- флаєр для клієнтів Проєкту «Перевіритись і знати – значно безпечніше» або інші ІОМи;
- контакти консультанта, з яким можна зв'язатися під час чи після СТ-ВІЛ для підтвердження або спростування отриманого результату швидкого тесту на ВІЛ, або з інших питань. Бажано використати спеціальну **наліпку на оральний тест з контактами** соціального працівника. Проєкт, наприклад, рекомендує таку:

Отримай БЕЗКОШТОВНУ підтримку

Консультант/ка _____

 _____

 _____

Організація _____

ІННОВАЦІЇ для подолання епідемії ВІЛ

Якщо клієнт ЗГОДЕН на асистоване тестування на ВІЛ:

- Проводимо інструктаж з процедури СТ-ВІЛ.
- Супроводжуємо самотестування, контролюючи правильність кожного етапу процедури постановки ШТ на ВІЛ.

Інструктаж клієнта СТ-ВІЛ проводимо згідно з рекомендаціями, що представлені в Додатку 1 «Самотестування оральними тестами» та Додатку 2 «Самотестування кров'яними тестами»

ПЛАН II етапу. Консультування ПІД ЧАС ОЧІКУВАННЯ результату тесту асистованого тестування на ВІЛ

Очікування результатів тестування може зайняти від 10 до 30 хвилин (час коливається залежно від часу очікування результату, зазначеного в інструкції до цього тесту). Від цього залежить об'єм наданої інформації під час консультування. Якщо часу замало, обговорюємо наступні питання стисло, а частину з них обговоримо перед тестуванням більш докладно. Частину інформації можна надати вже під час післятестового консультування, особливо про те, що стосується дообстеження, лікування й індексного тестування після отримання позитивного результату швидкого тесту на ВІЛ.

Під час очікування результату:

1. Надайте психологічну підтримку. Зазначте, що ви розумієте хвилювання клієнта щодо очікування результату. З'ясуйте причини хвилювання. Зазвичай є багато міфів, які потрібно розвіяти, і надати клієнту достовірну та коректну інформацію.
2. Запитайте, хто може підтримати клієнта, чи може клієнт поділитись з кимось результатами тестування на ВІЛ.
3. Обговоріть можливі результати СТ-ВІЛ (позитивний, негативний та недійсний) і що потрібно буде робити за отримання кожного з них. Зверніть увагу клієнта на те, що за отримання позитивного результату ШТ на ВІЛ потрібно буде підтвердити або спростувати його, звернувшись до ЗОЗ. Надайте інформацію про переваги раннього та швидкого початку лікування.
4. Допоможіть оцінити індивідуальні ризики інфікування ВІЛ.
5. Обговоріть шляхи зниження ризику та заходи з профілактики інфікування: зменшення шкоди, замісна підтримувальна терапія (ЗПТ) за вживання ін'єкційних наркотиків, доконтактна та післяконтактна профілактика (ДКП та ПКП), використання презервативів та лубрикантів тощо.
6. Поговоріть з клієнтом про його минулих та теперешніх партнерів (ін'єкційних чи статевих). Оцініть імовірність ризиків інфікування та допоможіть оцінити здатність клієнта обговорювати з партнерами їхні ризики інфікування ВІЛ. Розкажіть клієнту базову інформацію про послуги з інформування та залучення партнерів до ПТВ, які ви здійснюєте. Запропонуйте клієнту провести рольову гру, де він потренується пропонувати партнеру пройти тестування на ВІЛ, використовувати презервативи тощо.

ПІСЛЯТЕСТОВЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

План післятестового консультування, якщо отримано **НЕГАТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ** асистованого тестування на ВІЛ

1. З'ясуйте, як клієнт розуміє отриманий результат тесту.
2. Попросіть згадати про період «вікна» та, за необхідності, запропонуйте пройти повторне тестування, коли сплине період «вікна» (3 місяці приблизно). Якщо ризики інфікування ВІЛ будуть мати місце й надалі в житті клієнта, запропонуйте періодичне тестування.
3. Обговоріть можливість зниження індивідуальних ризиків інфікування в майбутньому: заходи зменшення шкоди, ЗПТ, ДКП, ПКП, використання презервативів та лубрикантів тощо. Надайте інформацію, де можна отримати ці послуги у вашому регіоні.
4. Мотивуйте запросити партнерів клієнта для отримання ПТВ. З'ясуйте, чи знає партнер свій ВІЛ-статус, чи має ризики інфікування.
5. Дайте відповіді на запитання клієнта.
  - Надайте ЮМи, посилання на інформаційні ресурси та контакти Національної Гарячої лінії з питань ВІЛ/СНІД та туберкульозу, яка працює цілодобово, без перерв, святкових та вихідних днів за телефоном 0 800 500 451. Розкажіть про безкоштовний чат-бот Проєкту @HIVfree_bot, якщо буде потреба в тестуванні.
6. Запитайте про готовність клієнта взяти оральні тести для СТ-ВІЛ для знайомих, які мають високий ризик інфікування ВІЛ; запропонуйте взяти оральні тести для поширення або проінформуйте про те, що таких знайомих чи друзів можна запросити до місць надання послуг вашої організації для асистованого тестування. Надайте більше інформації про це.
7. Завершіть зустріч (подякуйте за спілкування, призначте дату наступної зустрічі за необхідності тощо).

План післятестового консультування, якщо отримано **ПОЗИТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ** асистованого тестування на ВІЛ.

1. З'ясуйте, як клієнт розуміє отриманий результат тесту.
2. Дайте можливість проявити емоції, за необхідності.
3. Надайте емоційну підтримку.
4. Оцініть здатність клієнта впоратись зі стресовою ситуацією.
5. З'ясуйте потенційні джерела підтримки. Хто зможе зараз підтримати клієнта, кому він може розповісти про результат тестування.

6. Поясніть необхідність якомога скоріше звернутись до ЗОЗ для підтвердження або спростування цього результату.
7. Розкажіть про переваги медичного спостереження й раннього та швидкого отримання лікування ВІЛ: доступність, безоплатність, ефективність АРТ, дотримання режиму лікування, формула Н=Н, можливість народжувати неінфікованих дітей тощо.
8. Запропонуйте клієнту допомогу та супровід у ЗОЗ для отримання послуг з дообстеження та лікування ВІЛ-інфекції. Визначте зручне місце й час разом.
9. Обговоріть можливі наслідки позитивного ВІЛ-статусу: правові, побутові, сімейні аспекти тощо.
10. Розробіть із клієнтом індивідуальний план безпечної поведінки (запобігання поширенню ВІЛ).
11. Запропонуйте залучення до тестування на ВІЛ партнерів і біологічних дітей (для жінок) та мотивуйте клієнта до цього. Надайте інформацію про способи, у які можна запросити партнера на тестування, та про підтримку, яку ви надаєте; обговоріть переваги розкриття ВІЛ-статусу та обстеження партнерів.

Увага: обстеження дітей до 14 років має проводитись виключно у ЗОЗ. Організуйте супровід клієнтів та біологічних дітей, в разі потреби їх тестування.

12. Надайте інформацію про організації, де ЛЖВ можуть отримати допомогу та підтримку.
13. Дайте відповіді на запитання.
  - Надайте ІОМи, посилання на інформаційні ресурси (наприклад, сайти prozdorovia.in.ua та oraltest.org.ua), контакти Національної Гарячої лінії з питань ВІЛ/СНІД та туберкульозу, яка працює цілодобово, без перерв, святкових та вихідних днів за телефоном 0 800 500 451. Проінформуйте клієнта про безкоштовні чат-боти Проєкту:
  - @HIV_AIDS_bot, який допомагає знайти найближче місце, де можна отримати АРТ та
  - @HIVfree_bot, якщо буде потреба в тестуванні на ВІЛ.
14. Завершіть зустріч: подякуйте за спілкування, призначте дату наступної зустрічі за необхідності, залиште контакти, за якими з вами можна зв'язатися тощо.

Іноді неможливо провести післятестове консультування за цим планом одразу після тестування через переживання клієнта. Часто пацієнти, дізнавшись про свій ВІЛ-статус, перебувають у стані шоку, тому засвоєння інформації може бути дуже утруднене. У такому випадку проведіть **кризове консультування, тобто зосередьтесь лише на 1–5 пунктах** плану післятестового консультування, якщо отримано позитивний результат асистованого СТ-ВІЛ.

Не існує однакової або типової реакції на позитивний результат тесту на ВІЛ-інфекцію — усі сприймають його по-різному. Часто людина спочатку не вірить, когось охоплює гнів, виникає пригніченість, розпач, страх за себе або близьких, деякі в перший момент думають про самогубство, інші ж навпаки абсолютно спокійні. Найголовніше в цей час — побути поруч із клієнтом, проявити емпатію. Можливо, знадобиться зателефонувати людині, якій клієнт довіряє та запросити її до місця вашої зустрічі для подальшої підтримки клієнта.

Коли ви самі не можете провести кризове консультування, бажано направити клієнта, за можливості, до психолога, лікаря тощо, попередньо домовившись телефоном. Для цього потрібно **підтримувати налагоджене партнерство між державними, комунальними й іншими громадськими організаціями.**

Підтримувальне післятестове консультування можна проводити стільки разів, скільки цього буде потребувати клієнт, під час декількох наступних зустрічей.

Після стабілізації психологічного стану клієнта перейдіть до реалізації пунктів 6–11 плану консультування.

ДОДАТОК 1. САМОТЕСТУВАННЯ ОРАЛЬНИМИ ТЕСТАМИ

Застереження:

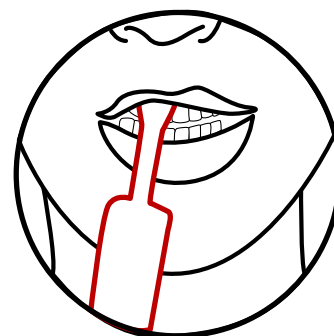
- За 15 хвилин до тестування не рекомендується їсти, пити, курити, поло-скати рот і чистити зуби!
- Температура повітря під час проведення тестування для оральних тестів має бути в межах від +15 °С до +37 °С (дивіться інструкцію).
- Якщо використано засоби догляду за ротовою порожниною, процедуру доцільно проводити не раніше ніж через 30 хвилин після цього!
- Перед забором ясенної рідини зніміть усі стоматологічні пристосування, наприклад, зубні протези чи будь-які пристрої, що вкривають ясна.
- Для виконання тесту використовуйте тільки ясенну рідину, не слину!
- Кров, сироватка, грудне молоко, плазма, сперма, слина, сеча, вагінальні виділення тощо не придатні для проведення тесту.

Крок 1

- Розкрийте перший пакет із фольги з флаконом розчину (буферу).
- Зніміть кришку з флакону. Не виливайте рідину. Не пийте рідину!
- Вставте флакон у підставку.
- Розкрийте другий пакет із фольги з тест-касетою та вийміть її. Не торкайтеся пласкої лопатки пальцями!

Крок 2

- Лопатку тесту розташуйте у ротовій порожнині так, щоб вона перебувала між щочкою та зовнішньою поверхнею ясен.
- Щільно притисніть лопатку до верхніх ясен і проведіть нею уздовж ясен, зробіть те саме з нижніми яснами.
- Лопатку опустіть у флакон з розчином (буфером). Рідина підніметься вгору вздовж тест-смужки.

Крок 3

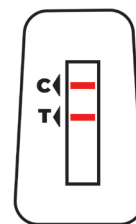
- Залиште на 20 хвилин.
- Після цього інтерпретуйте результат. Не слід намагатися інтерпретувати результат раніше встановленого часу або якщо пройшло понад 40 хвилин!
- Зчитайте результати. Якщо ви використовуєте окуляри для читання, одягніть їх.

Тримайте телефон поряд, щоб безпосередньо спілкуватися з соціальним працівником голосим або відеозв'язком.

Під час проведення тестування оральними тестами можна отримати позитивний, негативний та недійсний результати тесту на ВІЛ.

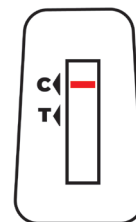
Будь-який відтінок червоної лінії біля відмітки «Т» на тест-касеті має розглядатися як позитивний результат.

■ **ПОЗИТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ** тесту означає, що антитіла до ВІЛ виявлені. Це свідчить тільки про ймовірність інфікування. У разі позитивного результату тесту в вікні результатів з'являються 2 червоні лінії (тестова — «Т» і контрольна — «С»).

Позитивний результат тесту, отриманий під час самотестування, необхідно якомога швидше підтвердити або спростувати, пройшовши додаткове обстеження швидким кров'яним тестом на базі НУО, в якому ви отримали оральний тест, або смостійно в медичному закладі.

■ У разі **НЕГАТИВНОГО РЕЗУЛЬТАТУ** тесту в вікні результатів з'являється тільки одна червона лінія біля відмітки «С» (контроль). Це означає, що антитіла до ВІЛ не виявлені.

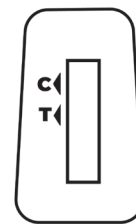

Цей результат **не виключає нещодавнього інфікування** і періоду «серологічного вікна»!

«Серологічне вікно» — це період часу, необхідний для вироблення імунною системою достатньої кількості антитіл для виявлення тестами на ВІЛ. Якщо була ризикована поведінка, рекомендується повторити тест через три місяці від останнього ризикованого контакту.

■ У разі **НЕДІЙСНОГО РЕЗУЛЬТАТУ** швидкого тесту червона лінія біля відмітки С не з'являється.

Причини: неправильне зберігання тесту, порушення процедури тестування, недостатня кількість крові або буферу тощо. Якщо отримано недійсний результат, дослідження потрібно повторити на іншому тесті.

Крок 4

- Витягніть тест-смужку з флакону з буфером.
- Закрийте флакон кришкою.
- Викиньте всі матеріали у звичайний побутовий смітник (у випадку самотестування без допомоги фахівця).

ДОДАТОК 2. САМОТЕСТУВАННЯ ШВИДКИМИ КРОВ'ЯНИМИ ТЕСТАМИ

Застереження:

- Температура повітря під час проведення тестування для кров'яних тестів має бути в межах від +15 °С до +30 °С (дивіться інструкцію).
- Не можна використовувати тести, якщо їхній строк придатності минув.
- Не змінюйте процедуру тестування, зазначену в інструкції з використання швидких тестів.
- Використовуйте тільки ті піпетки та буфер/розчин, що надаються до цього набору тесту.
- Не можна використовувати краплю крові, що стікає прямо з пальця!
- Виконуйте тестування відразу після відкриття упаковки з фольги.
- Усе, що було використано під час тестування (спиртові та сухі серветки, скарифікатор, піпетка, тест-касета тощо):
  - після СТ-ВІЛ рекомендуємо скласти в пакет із фольги, у якому була тест-касета, і викинути у сміття;
  - після асистованого тестування на ВІЛ скидаємо в контейнер «Особливо небезпечно» та по закінченню роботи утилізуємо згідно з наказом МОЗ України від 18.06.2015 № 325 «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поведінки з медичними відходами».

Крок 1. Ретельно ознайомтеся з інструкцією виробника з використання цього швидкого тесту.

Зверніть увагу на:

- кількість крапель крові з пальця, які необхідно помістити в лунку «S» тест-касети;
- кількість крапель буферу/розчину, які необхідно помістити в лунку «S» тест-касети;
- час, через який необхідно оцінити результат тесту.

Крок 2. Помийте руки з милом або обробіть спиртовою серветкою, антисептиком, висушіть або витріть їх.

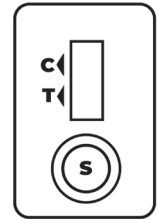
Крок 3. Підготуйте все для проведення тестування:

- Відкрийте упаковку з фольги і висипте вміст на стіл або іншу горизонтальну поверхню.
- Розмістіть тест-касету, тримаючи її за краї, лункою «S» до себе. Не торкайтесь руками мембрани в тестовій зоні.

- Пакетик з осушувачем покладіть назад в упаковку з фольги.
- Роздивіться на тест-касеті позначки та лунки.

Позначка «Т» — навпроти неї з'явиться червона смужка, якщо результат тесту буде позитивним, або не з'явиться, якщо він буде негативним.

Позначка «С» — навпроти неї мусить з'явитися червона смужка за будь-якого результату тесту. Це свідчить про те, що тест працює правильно. Якщо червона смужка не з'явилась, то цей тест не спрацював, його неправильно зберігали або неправильно провели процедуру тестування (наприклад, дали недостатню кількість крові або буферу, забули капнути буфер або кров встигла згорнутись до додавання буферу тощо).

Лунка «S», у яку додають спочатку кров, а потім буфер.

- Відкрийте буфер.
- Підготуйте скарифікатор. Язичок скарифікатора зазвичай потрібно повернути на 180° та витягнути його.
- Відкрийте упаковку спиртової серветки та сухої серветки, якщо є, але не діставайте їх до використання. Майте додаткові серветки, якими ви зможете скористатися за необхідності.

Крок 4. Підготуйте палець для забору крові:

- Для посилення кровотоку зігрійте руки, потираючи долоню о долоню, можна опустити руки донизу приблизно на 30 сек.
- Оберіть палець (вказівний, середній, безіменний) будь-якої руки, щоб вам було зручно його проколювати. Він має бути без ушкоджень шкіри, без загарбленої шкіри, без кілець та інших прикрас.
- Протріть спиртовою серветкою подушечку обраного пальця (не розтираючи його).
- Дайте спирту висохнути.

Крок 5. Зробіть забір крові:

- Щоб зменшити тремтіння рук, можна покласти обраний палець на стіл.
- Проколійте обраний палець скарифікатором з будь-якого боку подушечки пальця, як вам зручно.
- Бажано, щоб крапля крові витікала вільно. Якщо не витікає, потрібно притиснути подушечку пальця нижче місця проколу й почекати, доки з'явиться маленька крапелька крові.
- Промокніть сухою/спиртовою серветкою першу краплю крові, якщо є така можливість і якщо це зазначено в інструкції.
- Якщо після цього наступна крапля крові сама не з'являється, натисніть на подушечку пальця нижче місця проколу і чекайте, доки не з'явиться вже достатньо велика крапля крові.

- Крапля крові не має стікати по пальцю. Якщо крапля стікає, промокніть її сухою/спиртовою серветкою. Натисніть ще раз, щоб з'явилась нова крапля крові.
- Стисніть балончик одноразової пластикової піпетки й опустіть відкритий кінчик піпетки в краплю крові, не торкаючись поверхні шкіри, а потім потихеньку спускайте тиск, для того щоб зробити забір краплі крові, але не розжимайте пальці зовсім. Уникайте утворення бульбашок!

Крок 6. Додавання крові в тест-касету:

- Капніть кров у лунку «S» на тест-касеті. Кількість крапель крові зазначена в інструкції до вашого тесту. Не торкайтесь піпеткою мембрани лунки, щоб не пошкодити її!

Крок 7. Додавання буферу:

- Не зволікайте, кров може згорнутися. **Одразу** після внесення крові капніть буфер, який додається до вашого тесту, у лунку «S», не торкаючись мембрани лунки на тест-касеті. Кількість крапель буферу зазначена в інструкції до вашого тесту.
- **Буфер тримайте строго вертикально, щоб не з'являлись бульбашки повітря!**
- Прикладіть до місця проколу спиртову, а краще суху серветку.

Крок 8. Облік результатів тестування:

- Запишіть час початку реакції та кінцевий час обліку реакції.
- Інтерпретуйте результат, коли пройде кількість часу, вказана в інструкції.

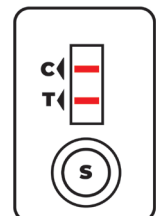
Не зчитуйте результат раніше вказаного часу або пізніше, це може дати невірні результати!

У разі проведення тестування швидкими тестами можна отримати позитивний, негативний та недійсний результати тесту на ВІЛ.

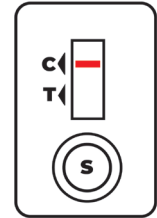
Будь-який відтінок червоної лінії біля відмітки «Т» на тест-касеті має розглядатися як позитивний результат.

- **ПОЗИТИВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ** тесту означає, що антитіла до ВІЛ виявлені. Це свідчить тільки про ймовірність інфікування. У разі позитивного результату тесту в вікні результатів з'являться 2 червоні лінії (тестова — «Т» і контрольна — «С»).

Позитивний результат тесту, отриманий під час самотестування, необхідно якомога швидше підтвердити або спростувати, пройшовши обстеження в медичному закладі.

- Якщо результат тесту **НЕГАТИВНИЙ**, у вікні результатів з'явиться тільки одна червона лінія біля відмітки «С» (контроль). Це означає, що антитіла до ВІЛ не виявлені.

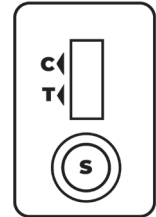

Цей результат **не виключає нещодавнього інфікування** та періоду «серологічного вікна»!

«Серологічне вікно» — це період часу, необхідний для вироблення імунною системою достатньої кількості антитіл для виявлення тестами на ВІЛ. Якщо була ризикована поведінка, рекомендується повторити тест через три місяці від останнього ризикованого контакту.

- У разі **НЕДІЙСНОГО РЕЗУЛЬТАТУ** швидкого тесту червона лінія біля відмітки С не з'явиться.

Причини: неправильне зберігання тесту, порушення процедури тестування, недостатня кількість крові або буферу тощо. Якщо отримано недійсний результат, дослідження потрібно повторити на іншому тесті.

Консультант навчає та контролює правильність виконання всіх кроків само-тестування.

Перед проведенням асистованого тестування на ВІЛ консультант:

- миє руки з милом, висушує або витирає їх одноразовим рушником. Якщо такої можливості немає, він обробляє руки антисептиком;
- одягає одноразові рукавички (бажано без тальку);
- обробляє поверхню столу або клейонки (якщо стіл не можна обробляти) дезінфекційним розчином, який не містить хлор та перекис водню;
- допомагає клієнту розкласти й підготувати всі необхідні матеріали для тестування;
- нагадує послідовність кроків;
- контролює, щоб усі використані потенційно інфіковані матеріали одразу скидались у контейнер «Особливо небезпечно», а неінфіковані відходи в смітник (упаковки тестів, серветок тощо), а не накопичувались на столі;
- якщо буфер у багаторазовому флаконі, то рекомендується, щоб консультант додав його в лунку для запобігання випадкового контакту отвору флакону буферу з кров'ю в лунці;
- записує час початку та закінчення реакції;
- інтерпретує результати тестування разом з клієнтом;
- обробляє поверхню столу або клейонки дезінфекційним розчином по закінченню самотестування;
- продовжує консультування клієнта під час очікування та після отримання результатів;
- за необхідності перенаправляє та супроводжує до ЗОЗ для дообстеження та отримання лікування.

Чат-бот #ТЕСТпоруч

t.me/HIVfree_bot

Чат-бот #АРТпоруч

t.me/HIV_AIDS_bot

Платформа #АРТпоруч

findart.phc.org.ua

Проект «Інновації для подолання епідемії ВІЛ» реалізується за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках Надзвичайної ініціативи Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД (PEPFAR).

Вул. Володимирська, 38, Київ, 01030, тел. +380 097 667 59 91

ractukraine.org.ua, facebook.com/hiv.innovations

